

Økologisk planteforædling

Af Anders Borgen, chefkonsulent, Agrologica

Økologisk planteforædling er ikke blot et spørgsmål om at forædle resistente sorter, men kan også være et spørgsmål om at gøre selve planteforædlingen mere økologisk, eller udvikle landbruget i mere økologisk retning.

En plantesort er defineret i såsædslovgivningen som en selvstændig, ensartet og stabil plantepopulation, og for eksempelvis byg og hvede betyder det en monokultur af genetisk næsten identiske individer. Imidlertid er det modsatte, nemlig biodiversitet, en erklæret målsætning for økologisk landbrug. Såsædslovgivningen forbyder således opfyldelsen af en central målsætning for økologisk planteforædling.

Jordens frugtbarhed skal vi i økologisk landbrug tage vare på. En af de negative sider ved det konventionelle landbrugssystem er, at frugtbarhed er blevet en vare, som landmanden hvert år kan købe i form af kunstgødning, og dermed fjerner fokus på en langsigtet vedligeholdelse af jordens naturlige frugtbarhed. På samme måde er såsæd og dermed de plantegenetiske ressourcer blevet til en vare, som såsædsfirmaet sælger til landmanden, og dermed fjerner fokus fra landmandens ansvar for den bæredygtige udnyttelse og vedligeholdelse af de plantegenetiske ressourcer. Recirkulering og selvforsyning, og herunder også selvforsyning med plantegenetiske ressourcer, er en målsætning for økologisk landbrug, og bør understøttes i økologiske planteforædling.

Økologisk planteforædling er bredere

Når planteforædlingen ikke blot skal levere nye sorter fra et konventionelt system, men også selv skal fungere under økologiske betingelser, så kommer der fokus på andre problemstillinger, som ikke blot har med de økologiske landmænds behov at gøre. Planterne skal ikke blot kunne fungere i et økologisk system i et enkelt år på et økologisk landbrug. De skal kunne fungere på økologiske betingelser gennem hele processen i planteforædlingen, opformeringen, dyrkningen og den videre vedligeholdelse og bevarelse af mangfoldigheden af de plantegenetiske ressourcer. I hele denne proces kommer forhold som udsædsbårne sygdomme og graden af krydsbestøvning ind i billedet, og er nødvendige for at systemet kan fungere på økologiske betingelser. Selvom de fleste økologiske landmænd køber certificeret sygdomsfri såsæd hvert år, og derfor ikke selv ser udsædsbårne sygdomme, så viser eksemplet, at økologisk planteforædling er bredere og på nogle punkter anderledes end blot planteforædling til økologisk landbrug.

Ét stort kompromis

Økologisk planteforædling er altså ikke bare udvikling af nye sorter, der kan bidrage til at hæve de økologiske udbytter. Samtidig skal man ikke glemme, at økologisk planteforædling meget gerne skulle føre til bedre udbytter i økologisk landbrug. Og her er vi helt afhængige af den viden og logistik, der ligger i det konventionelle system, og den skal vi udnytte i fremtidens økologiske planteforædling. Økologisk landbrug er og har altid været ét stort kompromis mellem nogle ideelle principper og en praktisk virkelighed, og bare fordi der er noget, der ikke passer med principperne, så skal vi ikke skylle alle børnene ud med badevandet. Det er derfor vigtigt at få nogle af de erfarne planteforædlingskoncerner til at gå ind på det økologiske marked for plantesorter, så der opstår et samspil, hvor begge veje får lov at udfordre og inspirere hinanden til glæde for både økologien og økonomien.

Læs mere på www.agrologica.dk